

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 16 • Maribor, četrtek, dne 8. februarja 1940 • Leto XV

Načelo demokracije naše načelo

Toda prava, nepokvarjena demokracija.

Čujemo in beremo kritiko o demokraciji. — Nekateri jo celo obsojajo in pravijo, da se v razvoju zadnjih sto let ni obnesla. Da, v marsičem imajo kritiki prav, zlasti, če vpoštevamo, da se v praksi le ne izvaja demokracija, ampak le nepravna demokracija. V politiki imenujemo to demokracijo lažidemokracijo, ker se izvaja samo v besedah, ne pa tudi v dejanjih.

Takih demokracij smo že imeli in jih še imamo. Ali to ni dokaz, da je demokracija slaba, marveč to le dokazuje, da so slabi tisti, ki jo izvajajo. Mnogo je temu zlu kriva nezrelost človeštva, ki premalo ceni svoje dostojanstvo.

Za demokracijo je potrebna gotova kulturna stopnja. Demokracija je logična posledica volje, da v družbi soodločujes in prevzemaš tudi odgovornost za svoja dejanja napram sebi, sočloveku in s tem človeški družbi. Zato demokracija ni zlato jabolko, ki bi samo padlo človeštvu v naročje, ampak se mora človeštvo kulturno in politično boriti in boriti zanjo in njena načela.

Kako potrebna je demokracija v tem boju, nam prav temeljito dokazuje doba zadnjih dvajset ali petindvajset let. — V tej dobi smo imeli začetke popolnejših demokracij, ki so jih večinoma uničili diktatorski absolutistični režimi. — Komaj petnajst let vlada huda reakcija. In posledice te reakcije so popolna duhovna razkrojenost in uničenje demokratskih dobrin, na podlagi katerih se je razvijalo sodelovanje in soodločevanje ljudi in narodov. Vse kliče po rešitvi, duša in volja ljudi je že izginila. Ljudje so postali mrtva glina, iz katere naj bi ustvarjal diktator srečno človeštvo. Nezvest človeškega dostojanstva in pomanjkanje resne volje, je človeštvo oddaljila od zdravega principa, da je človek človek in da ima pravico sam si rezati kruh bodočnosti s svojimi sočloveki ob sodelovanju vseh.

Resnica je, da oni, ki prikrajajo oblike demokracij, v svoji razredni sebičnosti ne zagovarjajo prave demokracije. — Omejujejo jo, podrede jo gospodarskim vplivom. Vse to je resnica. Ali zaradi tega demokracija ne more prenehati biti ideal kulturnega človeka.

To so menda dovolj jasni razlogi, zakaj zavedno delavstvo zavrača vsako diktaturo, ki jemlje človeku njegovo dostojanstvo in ga spreminja v topo maso, ki pričakuje rešitev od teh ali onih sil, ki obetajo blagor človeštva za nekim tajnim zidom, kjer preneha duhovno življenje človeka.

Brez sodelovanja človeka, ljudi, ne more biti boljše bodočnosti. Ta bodočnost je pa le v demokraciji, kjer si človeštvo samo kuje svojo usodo.

Socialistično delavsko gibanje kakor tudi vse delavske organizacije, ki imajo resno voljo, da se bore za svoje pravice, morajo predvsem voditi boj za pravo demokracijo. V tem boju za demokracijo pa je potrebno kulturno delo, s katerim dvignemo človeka — do resničnega človeka boja in volje.

Vojna na zapadu

je skoro da prenehala, ker odjuga onemogoča vsakršno gibanje čet.

Vojna na morju pa je zahtevala v preteklem tednu, ki je zaključil dne 3. t. m., nove žrtve. Potopljenih je bilo 8 angl. ladij s skupno 25.000 tonami in 6 nevtralnih ladij s 17.500 tonami. Angleske ladjedelnice izgotove tedensko novih ladij za okroglo 20.000 ton.

Odmevi konference Balkanske zveze

Vsi so zadovoljni — „Daily Herald“ o balkanski konferenci

Angleško glasilo delavske stranke „Daily Herald“ piše v svojem uvodniku o balkanski konferenci, da so uspehi konference čeprav ne senzacionalni, pa vsaj konkretni. Balkanska zveza ostane jedro balkanske ednosti in odločnosti, da bodo balkanski narodi čuvali nad svojo lastno usodo in odločno branili svojo neodvisnost.

Ugoden utisk balkanske konference

V Nemčiji pravijo, da so balkanske države znale izkoristiti zgodovinska izkustva v svojo korist.

V Angliji menijo, da je velik uspeh konference, ker je Balkanska zveza bila ohranjena in pakt podaljšan za sedem let, kar kaže, da se bo tudi v bodoče upirala zunanjemu pritisku in ohranila mir in neodvisnost.

V Franciji so zlasti zadovoljni s podaljšanjem pakta Balkanske zveze, kar predstavlja važen faktor ravnovesja in varnosti v tem delu Evrope.

V Rusiji tudi pozdravljajo pakt, ki je bil podaljšan, ki pomeni prelom z nevarnostjo, da bi se Balkan zapletel v vojno. Smatrajo, da je to odpor proti hujskanju Anglije in Francije na vojno.

V Italiji so listi jako zadovoljni. Z balkansko konferenco se je povečal politični vpliv Italije na Balkanu.

Na Madžarskem in v Bolgariji so razočarani revizionisti, ki so računali s tem, da bo ob priliki te konference obravnavano tudi vprašanje poprave mej zlasti med Madžarsko in Romunijo in Bolgarijo in Romunijo.

Odmev v mednarodnem svetu kaže, da hočejo vsaj za enkrat vsi živeti v dobrih odnosih z državami Balkanske zveze. Naklonjenost Anglije in Francije se razume sama po sebi, ker se njuno gledanje na Balkan in na dogajanja v tem predelu Evrope izza časa pred in med svetovno vojno ni niti najmanj spremenilo. Nemčija se zaveda, da ji balkanske države lahko dobavljajo vse ono, kar od drugod ne more več dobiti samo tedaj, ako je na Balkanu mir, Italija pa smatra Balkan za predozemlje, ki jamči tudi za mir na njenih mejah.

Balkanske države so se lahko ponovno prepričale, da jih svet upošteva, ako nastopajo složno. Kar se tiče konference same, je za udeležene balkanske države najbolj važno to, ako so bile z njenim potekom same zadovoljne.

Na Finskem neprestani boj

Pomlad bi utegnila biti še slabša za vojskovanje kot je zima

Kljub zimi trajajo ruski napadi na finskih bojiščih neprestano dalje. Zlasti je osredotočena sila teh napadov na Karelijsko ožino in pa vzhodno od Ladoškega jezera.

Namen teh napadov je še vedno isti. Rusi hočejo mimo Ladoškega jezera (med Kiteľä in Suojärviem) prodreti proti zahodu za hrbet Fincem v Mannerheimovi liniji na Karelijski ožini. Direktni napadi Rusov na Karelijski ožini pa imajo za cilj prodor te linije v direktnem naskoku, če ne pa vsaj vezanje finske armade na tem delu bojišča, da je ne more finsko armadno poveljstvo prevažati na vzhod proti Ladoškemu jezeru.

Finci morejo postaviti na 1000 km dolgi fronti samo po 300 mož obrambnih čet. Rusi pa imajo na tem področju sedaj najmanj 500.000 mož. Zaenkrat je razmerje sil 1 : 2 v korist Rusov. Finci pa so razen tega še v toliko na slabšem, da nimajo dovolj rezerv in se njihova vojska nahaja takorekoč neprestano v pozicijah. V njih prilog je

samo to, da Rusi ne morejo napadati na vsej fronti hkratu. Teren je namreč tak, da dopušča bojevanje samo na gotovih predelih.

Rusi smatrajo, da je zima za bojevanje za nje mnogo bolj ugodna, kot pa bo pomlad, ko se bo vse sedaj zamrznjeno ozemlje spremenilo v neprehodno močvirje in se bo vrhu tega raztopil tudi led na zamrznjenih jezerih. Poleg drugega pa računajo tudi s tem, da bi utegnila spomladi priti Fincem pomoč od zunaj in to v takem obsegu, da bi se vojna močno zavlekla.

Posredovanje miru med Fnsko in Rusijo?

Tržaški »Piccolo« poroča iz Helsinkija, da namerava Nemčija posredovati za mir med Finsko in Rusijo na podlagi zadnjih koncesij, na katere je Finska pristala pred izbruhom sovražnosti. Posredovanje je v teku in je le vprašanje, kaj poreče Kremelj.

Pribiranje radikalov

Razgovori med predsednikom vlade in JRZ Cvetkovićem ter predsednikom staroradikalov Aco Stanojevičem

V Nišu so se dne 6. februarja nadaljevali razgovori glede formiranja enotne radikalne stranke med predsednikom vlade in predsednikom JRZ Dragišo Cvetkovićem ter predsednikom staroradikalov Aco Stanojevičem.

Aca Stanojević je rekel predsedniku vlade, da naj svoje predloge formiranja pismeno, da jih bo lahko proučil.

Vsekakor silijo vprašanje zedinjenja radikalov v ospredje.

Muslimani in JRZ

Minister dr. Džafera Kulenović in notranji politični razvoj.

Minister dr. Dž. Kulenović pravi, da je sedaj član JRZ. Če bi se JRZ in radikalna stranka sporazumeli za enotno radikalno stranko, bi muslimanska stranka ostala zunaj. Lahko pa radikali vstopijo v JRZ in postanejo nje člani.

Politična ureditev, razen Hrvaške, bo stvar Srbov ter se bo kljub pomislekom izvedla.

Glede Bosne in Hercegovine pa misli minister, da bi bilo najbolje, če bi se

ne razdeljevala, marveč ostala enotna celota. Prepričan je, če bi se o tem izvedel plebiscit, da bi ogromna večina Bosancev in Hercegovcev bila za tako enotno ozemlje. Torej, za četrto banovino, proti kateri pa so na eni strani Srbi, na drugi strani Hrvati, ki hočejo dobiti Bosno kot svoj življenjski prostor in jo vključiti v banovino Hrvatsko.

Socialistično zborovanje v Beogradu

Proti nacionalnemu šovinizmu.

Beograjski socialisti so imeli zborovanje, na katerem je govoril s. Milorad Belić, ki je rekel med drugim, da so socialisti odločni nasprotniki podžiganja šovinističnih in separatističnih teženj, pa naj prihajajo od katerekoli strani. Potrebno je najprej uveljaviti demokratske zakone in potem v mirni atmosferi razpravljati o spornih državnih in političnih vprašanjih.

S. Belić je končno zahteval, da se razpišejo volitve za vse delavske ustanove.

Volitve v bratovsko skladnico in zaupnikov II. skupine so razpisane

Volitve za delegate v skupščine krajevnih bratovskih skladnic so razpisane. Vršiti se morajo v času od 25. februarja do 10. marca t. l.

Istotako so razpisane volitve za zaupnike v II. skupino rudarske zadrage. Vršiti se morajo dne 3. marca t. l. Izvedle pa se bodo po določilih zakona o zaščiti delavcev. Rudarji in plavzarji, pripravite se dobro za volitve in skrbite, da bodo naše kandidatne liste pravilno in pravočasno vložene.

Gospodarska konferenca balkanskih držav

je potrebna

V nedeljo bo v Beogradu jugoslovansko-bolgarska in teden dni pozneje bolgarsko-jugoslovanska gospodarska konferenca. Dobri gospodarski odnosi bi se morali ustvariti med vsemi balkanskimi državami, kar bi omililo in olajšalo tudi politično ozko sodelovanje.

Črnomorski pakt

Romunija, Turčija in Bolgarija

se posvetujejo, kako bi med seboj ustvarile najboljše odnose in sklenile črnomorski pakt, da ne bi Rusija prodirala na jug. Romuniji je Bolgarija obljubila, da zaenkrat ne načne teritorialnih zahtev do nje.

Stanje bojnega brodograja Anglije, Francije in Nemčije

ob začetku leta 1940.

Švicarska »Volksstimme« prinaša verodostojen pregled stanja bojnega brodograja zaveznikov in Nemčije, kot sledi:

V začetku letošnjega leta so imele:

	Anglija	Francija	Zavez-Nemčija
Orjaških bojnih ladij	14	7	21
Nosilcev za letala	6	1	7
Križark	58	18	76
Rušilcev	180	59	239
Podmornic	57	77	134

Iz tega sledi, da so zavezniki na morju zelo močni. K zavezniškemu brodograju moramo še prišteti 3 poljske rušilce ter 2 poljski podmornice. Pri zgornji statistiki se upošteva, da je Anglija do sedaj izgubila eno orjaško bojno ladjo (»Royal Oak«), enega nosilca za letala (»Courageous«), tri rušilce ter štiri podmornice. Nemci so izgubili eno orjaško bojno ladjo (»Graf Spee«), dve križarki tipa »Leipzig« ter najmanj štirideset podmornic (nekatera poročila trdijo, da 53). V statistiki so upoštevane tudi

novozgrajene ladje, ki so jih splovili v teku vojne. To je 24 angleških rušilcev ter okoli 40 nemških podmornic.

V začetku leta 1940 gradijo:

	Anglija	Francija	Nemčija
Orjaških bojnih ladij	9	4	4
Nosilcev za letala	6	2	2
Rušilcev	neznano	29	—
Križark	23	3	2
Podmornic	12	25	tedensko 2 do 4

Nemčija bo do konca leta 1940 lahko splovila veliki bojni ladji »Bismarck« in »Tirpitz«. Istočasno bodo Angleži od devetih v gradnji se nahajajočih velikih ladij izdelali dve, Francija pa eno. Da Nemčija z vso naglico gradi podmornice, je jasno, kajti za pomorsko vojskovanje z zavezniki ji preostajajo le podmornice in mine in se njeno brodograje ne more spuščati v večje boje z zavezniškim.

Kaj bo s političnimi strankami?

Ministrski predsednik je izjavil novinarjem, da bo v kratkem rešeno vprašanje obstoja političnih strank. Dovoljene bodo vse stranke razen ene, ki je po zakonu prepovedana in to je komunistična.

Zaradi pomanjkanja premoga anketa.

V zadnjih tednih smo čitali poročila, da primanjkuje premoga za industrijo in zasebno potrebo. Zagreb, Beograd in drugod so klicali na pomoč. Zato so imeli anketo v Beogradu, ki naj bi rešila to vprašanje. Pravijo, da je doslej znan uvoz premoga letno po 300.000 do 500.000 ton, letos pa so ga uvozili le malo. Vzrok je tudi, da je mnogo naših vagonov v Nemčiji in se promet ne razvija normalno. Ministrstvo je pozvalo v Beograd tudi zastopnike privatnih premoženikov, med katere naj bi se razdelila dobava premoga. Premoženikov imamo v državi dovolj. Če ni preskrba s premogom dobra, je krivda v tem, ker ni gospodarskega sistema v premoženju industriji. Produkcija se ne more čez noč prilagoditi spremenjenim razmeram. Vzemimo samo TPD. Poprejšnja leta se za domači trg ni imela veliko dobav. Sedaj pa se je konzum doma dvignil in še v Italijo naj izvozi 20.000 vagonov. Za stopnjevanje produkcije so potrebne gotove predpriprave, ki vzamejo tudi nekaj časa.

Kje so politični prvaki nekdanje demokratične Nemčije? O tem poroča amsterdamski »Telegraaf«. Nekdanji pruski ministrski predsednik in prvak krščansko socialnih strokovnih organizacij, Stegerwald živi v Berlinu. Predsednik centra Marx, nekdo predsednik senata višjega deželnega sodišča v Kölnu, živi v Kölnu kot zasebnik. Predsednik nemškega državnega zbora Paul Löbe je nameščen kot uradnik pri neki ameriški tvrdki. Bivši socialno demokratični pruski notranji minister Carl Severing se je nastanil v Bielefeldu, komunist Thälmann je v nekem zaporu v Srednji Nemčiji, Torgler pa živi v neki vasi pri Heidelbergu. Vsi ti bivši politiki, v kolikor so na svobodi, so pod stalnim policijskim nadzorom.

Končni pregled žrtev potresa v Turčiji. — Pri potresu v Turčiji je bilo ubitih 35.000 ljudi,

Nove določbe racloniranja v Nemčiji

Alzaški socialistični dnevnik »Republikaner« poroča:

Če si hotel dobiti v Nemčiji večji obrok masti in mleka, kot je bil predviden na karti, si moral predložiti zdravniško potrdilo. Zdaj pa samo zdravniško spričevalo ne zadostuje več, ampak mora biti potrjeno od sanitetne okrožne oblasti. V zdravniškem spričevalu mora biti natančno popisane potek bolezni ter diagnoza podkrepljena s preiskavo krvi in seča.

Kakor znano, dobijo polnomastno mleko le dojenčki in matere, ki še dojijo, vsi drugi so navezani le na posneto mleko. Večji obrok mleka se dobi le na zdravniški predpis v slučaju kake bolezni. Zdravnikom je strogo naročeno, da smejo izdajati dovoljenja za povečane količine hrane le v najnujnejših primerih.

Vse zdravniške zbornice v Nemčiji so izdale za zdravnike navodilo, da naj previdno varčujejo s predpisovanjem zdravil, v katerih so maščobe in špirit. Nobeno zdravilo ne sme vsebovati več kot petdeset gramov olja ali masti. Poraba eteričnih olj je prepovedana. Znano sredstvo proti sladkorni bolezni, insulin, se sme predpisovati le v manjših količinah. Varčevati se mora s kininom, kofeinom, glicerinom ter jodom. Namesto tega se naj predpišejo nadomestila.

Kožuhji za nemške vojake. »Der neue Tag« poroča, da so prešli nemški vojaki, ki služijo v zasedeni Poljski, v zadnjem času kožuhe in prinaša tudi slike vojakov v kožuhih.

Zlata zaloga Nemčije znaša 77 milijonov mark, obtok denarja pa 10,8 milijard mark.

porušeni je bilo 50.000 hiš in brez strehe je ostalo nad 200.000 ljudi.

Znani knez Starhemberg, ki je zlasti vodil s svojo vojaško formacijo borbo proti avstrijskim socialnim demokratom, je vstopil v francosko vojsko. Verjetno je, da ga je k temu prisilila borba za kruh. Ta sedanji francoski prostovoljec je bil v Avstriji nekaj časa podkanciler. Sedaj dela tudi pokoro za svoje fašistične grehe in zločine.

Iz današnje Španije.

»Grafiki radnik« poroča, da so v današnji Španiji zabranjena vsa književna dela Castella. Unamune in drugih znanih španskih književnikov, iz muzeja so bile odstranjene vse Govine slike, orožništvo pa je zaplenilo umotvore znanega slikarja Piccassa in se ne ve kaj je z njimi.

Doma in po svetu

Legitimacije. Za delavce in nameščence so bile z novim letom uvedene uradne legitimacije. Mislimo, da je to prav. Delavec in nameščenec sta dobila s tem uradno izkaznico, s katero se lahko povsod zadostno izkaže, kdo je, kaj je, koliko je star itd. Izkaže se z njo pred oblastjo, delodajalcem in tudi sicer v javnem življenju, da nima nepotrebnih sitnosti zaradi svoje identitete. V današnjem življenju pa ta legitimacija ne zadošča. Potrebne so še razne društvene in organizacijske legitimacije, kadar išče kdo službo. Pripeti se, da imajo razni neznajni ljudje kar po tri legitimacije in se predstavijo z legitimacijo, ki se jim zdi primerna. Tako daleč smo prišli, da privatne legitimacije upoštevajo celo tam, kjer bi jih ne smeli. To pa zakonu ne odgovarja in demoralizira občenem.

Povišanje plač državnim nameščencem. Državni nameščenci bodo po napovedi finančnega ministra dr. Šuteja dobili v najkrajšem času primerno povišane plače. Državnim nameščencem se torej obetajo boljši časi kakor doslej.

Volilna vlada? »Jutro« je poročalo, da se utegne sestaviti volilna vlada, ki bi jo vodil dr. Maček. Te vesti niso potrjene in so vse izpremembe v tem pravcu šele mnenja, kakor se taka mnenja običajno pojavljajo, kadar se vrši večja politična konsolidacija.

Na pogojni dopust je bilo iz kaznilnice v Sremski Mitrovici izpuščenih 45 političnih kaznjencev.

Mandate obratnih zaupnikov v banovini. Izvatski nameravajo podaljšati in se volitve ne bodo izvršile.

Volitve obratnih zaupnikov v sarajevski tobačni tovarni. Dne 1. II. so se vršile v tobačni tovarnici v Sarajevu volitve obratnih zaupnikov. Ursj je dobil pri volitvah 424 glasov in 8 zaupnikov, Hrs 185 glasov in 3 zaupnike, Jugoras pa 74 glasov in 1 zaupnika.

Volitve obratnih zaupnikov v državnem rudniku »Lavš« v Banja Luki. Volitve obratnih zaupnikov za 1940 so se nedavno vršile za državni rudnik »Lavš« v Banja Luki. Izvoljenih je bilo vseh šest zaupnikov na listi Zveze rudarjev Jugoslavije.

Dva nova tajnika delavskih zbornic na seji uprave mednarodnega urada dela. Seje upravnega odbora mednarodnega urada dela v Ženevi se udeležujeta tajnika delavske zbornice v Zagrebu dr. Vinković (HRS) in beograjske zbornice Ljuba Mitić (Jugoras).

Nov generalni ravatelj državnih železnic. Generalni ravatelj državnih železnic Nikola Djurić je upokojen. Za naslednika je imenovan inž. Milan Jojić, dosednji pomočnik generalnega ravatelja.

Predsedstvo socialnodemokratične stranke Nemčije je izdalo apel na nemške sodruge, da naj delujejo na to, da se vzpostavi bratstvo med narodi, da ne bodo sokrivi zatiranja narodov med seboj!

Chamberlain je o vojnih stvarih razgovarjal te dni z vodjama opozicije v spodnji zbornici, Attleejem in Sinclairom, da mu pojasnita svoje mnenje.

40 nemških podmornic je bilo po izjavi francoskega mornariškega ministra potopljenih od izbruha vojne do sedaj.

Japonska je najstarejša država. Letos obhaja Japonska 2000 letnico obstoja, ki ga slovesno proslavi. Zgodovina japonskega naroda v znani absolutistični obliki je precej črna.

150 novinarjev je bilo iz vseh koncev in krajev Evrope na balkanski konferenci v Beogradu. Zanimivo, da je bil glasom zagrebških »Novosti« navzoč tudi en češki novinar Antonin Kožíšek iz Brna za »Moravske Noviny« in nekaj slovaških novinarjev.

Carina za uvoz plugov odpravljena, plugi se pa ne počene. Vlada je pripravljena odpraviti oziroma znižati carino na pluge. Z ozirom na ta ukrep so tovarne naročile svojim zastopnikom v Jugoslaviji, da zvišajo cene plugov za 25 odst. Dobiček bodo imeli tovarnarji, ne pa kmetovalci. Tudi nemške tovarne so zvišale cene plugov, čim so zaznale za odpravo carine pri nas.

Dr. Milen Stojadinović se zanima za politiko. Dr. Stojadinović je sklical v Beogradu konferenco. Dobro je, če vemo, kateri politiki so se udeležili njegove politične konference. Poročila navajajo zlasti te: bivši minister Svetozar Stanković, Bogoljub Kujundžić, Gjura Jančević, Dušan Letic, Dobrovojo Stosević, dr. Gjura Kotur, bivši senator dr. Tripković, bivši poslanci dr. Popović, Dragomir Kazimirović in Momčilo Janković.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev kupuje bolnišnico za zagrebški okrožni urad. — Urad namerava kupiti je obstoječo bolnišnico (konvikti) v Tvrdkovi ulici, ki bi imela 350 do 400 postelj za bolnike.

Ravnatelj direkcije za zunanjo trgovino postane po beograjskih vesteh dr. Rudolf Bičanić, šef zavoda za proučevanje kmetijskega gospodarstva pri Seljački Slugi v Zagrebu.

»Prized« bo prevzel uvoz riža, ker ni bil dosežen tozadevni sporazum med italijanskimi izvozniki in našimi uvozniki.

Zasedanje stalne delegacije lesnih podjetnikov v naši državi se je pričelo te dni v Beogradu.

Vojaki imajo volilno pravico v Švici. V Švici je večina moških vpoklicanih pod orožje in se nahajajo kot stražarji na utrjenih obmejnih postojankah. S tem, da je švicarski državljani vpoklicani pod orožje, pa ni izgubil svojih državljanov, ki jih uživa kot civilist. — Zlasti ima pravico aktivne udeležbe pri vseh ljudskih glasovanjih o zakonskih predlogih in pri volitvah občinskih odborov, kantonalnih zastopnikov in poslancev v zvezni parlament. Vrhovno vojaško poveljstvo je sedaj izdelalo podrobna navodila, ki omogočajo vpoklicanim rezervistom, da se udeležujejo volitev. Volilne glasovnice se dostavljajo vpoklicanim preko vojaških poveljstev. Občina, v kateri se vrše volitve, sporoči to vrhovnemu vojaškemu poveljstvu, častniku za volilne zadeve, ki pošlje mobilizirance dotične občine, kjer se pač nahajajo in skrbi, da se jim dostavi glasovnice. Volitve se v Švici vrše vedno na nedeljo, vojaki pa glasujejo že štiri dni poprej, tako da glasovnice, ki se pošljejo volilni komisiji dotične občine po pošti, dospejo do volilnega dne v roke volilni komisiji. V vojašnicah in utrdbah ter taboriščih niso dovoljeni shodi in tudi ne ustmena agitacija, zato pa sme vsak vojak dobiti časopis in ves propagandni material, ki mu ga pošlje stranka. Agitacija je omejena le v toliko, v kolikor se tiče propagande proti vojski in proti sosednjim državam, proti katerim vodi Švica politiko nevtralnosti.

Švedski delavci zbirajo za Finsko. 90.000 švedskih delavcev je sklenilo, da žrtvuje en dan zaslužka v korist Finske. Ta zaslužek je znašal 14 milijonov dinarjev. — Švicarski delavci so zbrali v 14 dneh za Fince nad pol milijonov frankov, to je, okoli 5 milijonov dinarjev. — Norveško in švedsko delavstvo zlasti podpira Fince, ker se boji, da bi po zmagi nad Finci utegnili postati Švedska in Norveška žrtvi vojnega napada.

Zane Grey:

Mož iz gozda

Sedaj je začula Helen Dalejev melodični klic v neposredni bližini. Ko je dosegla neko mesto v gozdu, kjer so rasla drevesa še bolj na redeko in so ležale naokrog posamezne skale, je opazila Daleja stati pod nekim borovcem in Pedra, ki se je s prednjima šapama vzpenjal na neko deblo, visoko gori na neki veji pa velikanskega rumenega gorskega leva.

Bojin konj je pričel stopati počasneje in videlo se mu je, da se boji, vendar pa je nadaljeval svojo pot do mesta, kjer je stal Dale. Helenin konj pa se je upiral, da bi bil prišel bližje. Imela je mnogo truda, da je brzdala konja. Nenadoma je skočila raz sedla, vrgla vajeti preko nekega vejinega izrastka in težko sopeč, nekoliko plašna ter razburjena tekla k svoji sestri in Daleju.

»Nel, kot raznežena novinka si se prav dobro držala«, je glasil Bojin pozdrav.

»To je bila res prav divja jaga«, je rekel Dale. »Obe sta jezdili prav dobro. Želel bi bil, da bi bili videli panterja na zemlji. Skakal je, — z velikimi skoki in visoko dvignjenim repom, — zelo smešno. Le malo je manjkalo in Pedro bi ga bil dohitel. Tega sem se bal, kajti zverina bi ga bila umorila. Pedro je bil tik za njim, ko je panter splezal na drevo. Sedaj je tu zgoraj, — rumeni morilec divjačine. Samec je in že doraščan.

Pri teh besedah je potegnil Dale svojo puško iz futerala ob sedlu in se radovedno ozrl na Bo. Toda

Bo je strmela z velikim zanimanjem in občudovanjem v panterja na drevesu.

»Ali ni krasen?«, je spravila iz sebe. »O le pogledajte ga, kako piha! Kot kakšna mačka! Dale, tako mi izgleda, kot da se boji, da ne bi padel doli.«

Helen se je zdel gorski lev očarujoče lep, ko je tako čepel na veji. Položil se je po dolgem; bil je okrogel in v resnici ljubeč. Jezik mu je visel iz gobca in njegovi sloki bolki so se dvigali in upadali, tako, da se je videlo kako dvije je moral bežati. Toda največji vtis na Helen je napravil nek gotov izraz v njegovem obličju, kadar je pogledal na psa pod drevesom. Bal se je. Spoznal je nevarnost, ki mu je pretela. Helen ne bi bila mogla gledati, ako bi ga bili ustrelili, zato se ni mogla zadržati, da ne bi prosila Bo, naj nikar ne strelja. Helen si je na tihem priznala, da je raznežena.

»Razjahajte, Bo, in pokažite nama kakšen dober strelec ste«, je rekel Dale.

Bo je počasi odtrgala svoj pogled od panterja in pogledala Daleja z otožnim nasmehom.

»Premislila sem si. Rekla sem, da ga bom ubila, toda sedaj se mi upira. Izgleda mi — čisto drugače, kot pa sem si ga bila predstavljala.«

Dalejev odgovor je bil čudovit smehljaj, v katerem je bilo razumevanje in pritrjevanje, da se je Helen z vsem svojim srcem ogrela zanj. Kljub vsemu je izgledal vesel. Spravil je puško v futeral in zajahal konja.

»Naprej, Pedro«, je zaklical. »Pridi že vendar, če te kličem«, je dostavil osorno. »Dekleti, na drevo smo ga pa le spravili in zabavno je bilo tudi. Sedaj bomo jahali nazaj k srni, ki jo je raztrgal in si vzeli

stegni za našo kuhinjo s seboj v taborišče...«

Dvanajsto poglavje.

Dnevi so potekali.

Vsako jutro se je zbudila Helen, radovedna kaj ji bo prinesel dan, zlasti ali ne bo morda prispela kakšna vest od strica. Nekoč bo vendar morala priti in v resnici si je iskreno želela, da bi že skoro prišla. To enostavno, divje življenje v taborišču ji je postajalo nekam mučno. Ugotovila je, da ji je bilo čezdalej manj za obleke, ki si jih je prinesla s seboj na zapad; sicer bi jih bila lahko rabila, toda vedno bolj je spoznavala, kako odveč so bile vse te stvari v resnici. Na drugi strani jo je navdajalo vršenje domačih opravil ob taboriščnem ognju s pravim zadovoljstvom. Pri tem se je mnogo več naučila kot Bo. Skrb in strah sta neprestano navdajala njene misli, — tega občutka se ni iznebila nikdar, četudi je redko kdaj v njej docela prevladal. Bil je kot senca v sanjah. Helen si je želela priti na farmo svojega strica in tamkaj prevzeti dolžnosti svojega novega poklica. Toda nikakor ni bila docela prepričana o tem, da tega pustolovskega doživljanja ne bo nekoč obžalovala. Morala je odtod, da bo lahko dobila pregled čez vse to, kar se je zgodilo, in pričela je dvomiti sama o sebi.

Med tem je teklo življenje pod milim nebom polno dela in počitka dalje. Bo je kazala vedno več sklonosti, da se docela spoprijazni z njim. Njene oči so se svetlikale, kot da bi jih preprezali modri bliski; njena lica so bila zlata in rjava, nene roke temno nastrojene kot roke kakšnega Indijanca.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Občni zbor rudarske gasilske čete. Dne 28. januarja t. l. je sklical rudniška gasilska četa svoj redni občni zbor, na katerega je povabila tudi drugimi načelstvo II. skupine. Iz poročil predsednika in načelnika, kakor tudi drugih funkcionarjev je bilo razvidno, da je četa res pohvalno delovala, zlasti reševalni oddelki, kateri je napravil pretežno leto več sto vožen z rešilnim avtomobilom. Iz poročila reševalnega oddelka je bilo razvidno, da je bilo polovico več ženskih prevozov, kakor pa moških. Zato ugotavljamo, da je bila kritika gotovih ljudi proti temu reševalnemu oddelku neumestna. Vsa trboveljska javnost pa želi, da bi ta reševalna ustanova še naprej delovala v korist trboveljskih občanov.

ZAGORJE OB SAVI

Občni zbor SK »Svobode«. V nedeljo, dne 28. januarja se je vršil v »Zadružni dvorani« na Lokah redni letni občni zbor SK »Svobode«. S. predsednik je podal poročilo o delovanju kluba v pretekli sezoni. Klub je odigral 21 tekem, od teh nad polovico v svojo korist. Nadalje je imel klub v preteklem letu din 12510,75 dohodkov, izdatkov pa je imel din 13212. Torej je imel klub din 701,25 primanjkljaja. Ta ugotovitev nam kaže, kako težko je delo športnih klubov na deželi in s kakšno požrtvovalnostjo se morajo boriti igralci, kakor tudi člani za obstoj kluba. Po kratki debati so se vršile volitve odbora. Izvoljeni so bili: Predsednik Franjo Gostiša, nam. Lebeničnik Robert; tajnik Zupan Alojz, nam. Čebin Vinko; blagajnik Leopold Krznar, nam. Jevšnik Franjo. Odborniki: Jevšnik Ivan, Jevšnik Adolf, Krznar Ivan, namestniki: Dolšak Alojz, Jerman Rudolf, Kos Jože. Volitev načelnika sekcije, kapetana in gospodarja kluba se bo izvršila na prvi širši seji. Pod točko razpisa se je vršila debata o delu v bodočem letu. Predsednik se je zahvalil za zaupnico in zaključil občni zbor. Prva klubova seja se bo vršila v nedeljo, dne 11. februarja ob 3.30 uri v »Zadružni dvorani« na Lokah. Opozarjajo se odborniki, da pridejo vsi in točno!

ZABUKOVCA

Občni zbor »Vzajemnosti«. V nedeljo, dne 4. februarja se je vršil 4. redni letni občni zbor podružnice »Vzajemnosti«. Funkcionariji so podali svoja poslovna poročila. Pevovodja je poročal, da je imel zbor med letom 26 vaj moškega in 26 vaj mešanega zbora. Naučili so se poleg starih še tri nove pesmi. Dramatični odsek je uprizoril tri igre, gostovalo se je pa v štirih krajih. Podružnica poseduje lepo knjižnico 357 knjig, h katerim se je letos dokupilo celo serijo »Cankarjevih spisov«, kar res diči našo knjižnico. Izposodilo se je pa med člani 261 knjig. Sprejel se je predlog centrale, da revija »Svoboda« izhaja v bodoče v manjšem formatu. Revija bi naj bila posvečena znanstvenim razpravam v duhu zgodovinskega materializma. — Tričlanski odbor je sestavil listo novega odbora »Vzajemnosti«, na kar so bili soglasno izvoljeni novi borci za dvig naše kulture in to: Vipotnik Albin, Lapajne Fr., Reberšak Vili, Cilenski Julka, Klemen Fr., Strnad Jože, Raček Pongrac, Vipotnik Mici, Cestnik Miha, Šprajc Ivanka, Levstik Ernst, Zupanc Ivan, Šprajc Peter, Bizjak Franc. Nadzorstvo: Sevnčnikar Jože, Cilenski Rudi in Zupušek Martin. Občni zbor je bil enotnega naziranja, da je treba našo mladino izobraziti, da si bo v stanju priboriti boljše bodočnost.

Poročilo rudarjem o doseženem povišku. Dne 4. februarja se je vršil pri s. Zupancu v Migojnicah shod rudarjev drž. rudnika, na katerem je s. Košak poročal o izdaji mezdnih pogajanj v Sarajevu. Doseglo se je zvišanje draginskih doklad in to za 30 odst. in 20 odst. na starostne premije, kar je povprečno 13,6 odst. poviška mezd. Povišek velja od 1. januarja 1940. Besedilo delovnega dogovora pa se bo spremenilo čisto primerno z novim finančnim zakonikom, ki bo objavljen 1. aprila. Rudarji, bodimo budni in kazipot ostalim organizacijam. Zato vsi v organizacijo ZRJ, da si izposlujemo boljše in sigurnejšo bodočnost!

LIBOJE PRI PETROVČAH

Huda nesreča se je pripetila v Petrovčah. Tovarniški delavec Gominšek Matija je peljal s tovarniškim konjem voz premoza za obratovodjo Franca Hübala. Pred občinskim uradom se je voznik umaknil z vozom tovornega avtomobila in zavozil v sneg. Ko pa je hotel pognati konje naprej, ga je en konj udaril s tako silo s kopitom po glavi, da je obležal nezavesten s prebito lobanjo. Pohvalno moramo omeniti poštni uradniki iz Petrovč, ki sta se zavzela za ponesrečenca, mu izprali rane in ga za silo obvezali ter pozvali reševalni avto, da ga je prepeljal v bolnišnico. Ako bi ne bilo teh dveh samaritank, bi mož najbrž obležal brez pomoči. Kajti v naših Petrovčah se ni našel nikdo, ki bi bil imel vsaj toliko človekoljubja, da bi bil vzel ranjenca na svoj dom, v vežo ali pa v sobo. Nesrečni delavec je moral ležati nad eno uro na cesti v snegu, dokler ni prispel avto. Predlanskim v decembru so seveda poznali delavce in jim vse mogoče obljubovali, ker so jih potrebovali, ko pa delavec takorekoč umira na cesti, nimajo niti toliko človekoljubja, da bi ga spravili za par ur pod svoj krov. Omeniti moramo tudi rešilno postajo, ki v takem slučaju najprej vpraša kdo bo plačal prevoz. Ako ne bi bil ponesrečen slučajno član OUZD, bi bil mogoče lahko ostal kar na cesti in tamkaj poginil. Ob takih prilikah se pokaže krščansko srce in pa vse slabe strani naših socialnih razmer.

LJUBLJANA

Splošna bolnišnica

V letu 1939. je bilo sprejetih v bolnico 31.419 bolnikov, torej 3081 več kakor 1938. Iz raznih razlogov je bilo odklonjenih v zadnjem letu 1699 bolnikov.

Ljubljanski sneg je zgodovinskega pomena. Vselej, kadar je bilo v Ljubljani mnogo snega, so tarnali, koliko to velja. Tako je tudi letos. Sneg sicer pospravljajo, vendar ga je po mestu še velike kope. Skoraj ne moremo verovati, da ne bi bilo mogoče dobiti delavcev za pospravljanje snega, da bi se pospravljanje vršilo hitreje. Razumljivo je tudi, da se mora

to delo primerno plačevati, ker tudi ti delavci, ki opravljajo ta dela, morajo živeti in krepiti svoje fizične sile. Sneg se sicer zdaj lepo sam topi, ker imamo toplejše vreme, ali ulice so pa le podobne močvirju.

S strehe je padel in si zlomil tilnik. Krovski pomočnik Martin Strah iz Zaloga je kidal sneg s strehe Jelačinove hiše. Strah je bil v redu privezan, ko pa je delo opravil in lezel skozi strešno okno, se je odpasal. Nenadoma je zdrknil in padel 15 metrov globoko na tlak, kjer je obležal nezavesten. Na poti z rešilnim vozom v bolnišnico je umrl, ker si je zlomil tilnik in izkravrel.

MARIBOR

Konferenca socialističnih zaupnikov

V nedeljo, dne 11. februarja t. l. se bo vršila s pričetkom ob 9. uri v dvorani hotela »Orel« (vhod iz Slovenske ulice) konferenca socialističnih zaupnikov iz Maribora in bližnje okolice.

Vabimo vse zaupnike, da se konference udeležijo. Kdor bi vabila pomotoma ne dobil, naj se pravočasno oglasi v uredništvu našega lista!

Ne morejo se pogajati. Sobo- in črkoslikarski, plesarski in slikarski pomočniki smo se pričeli dramiti in voditi boj za svoj obstoj, ker postajajo razmere vsak dan bolj neznosne. Živiljske potrebščine so se silno podražile in cene se še vedno dvigajo. Naše mezde pa so se v zadnjih letih znatno znižale in že pred draginjo niso več zadostovale za skromno preživljanje. Vrhutega smo kot sezonski delavci vsako zimo obsojeni na brezdelje, kar znači z drugimi besedami na stradanje. Na Borzi dela smo letos prejeli mal predeljem namesto redne podpore, ki bi nam pritakala kakor vsem ostalim delavcem. S tem seveda ne more nihče izhajati. Vseh teh težav, ki jih moramo prenašati pomočniki pa gospodje mojstri nečejo videti, zlasti jih ne briga usoda naših družin v zimskem času, čeprav dobro vedo, da si od naših skromnih mezd, ki naličijo bolj napitninam ali milodarom v dobi sezone ne moremo ničesar prihraniti za zimo. Polagoma je prodrla tudi pri nas zavest, da si brez svobodne strokovne organizacije ne moremo pomagati, zato smo se pričeli organizirati. V začetku tega leta smo predložili za drugi slikarjev in ličarskih mojstrov v Mariboru osnutek kolektivne pogodbe z vabilom, da naj bi se tozadevna pogajanja pričela vsaj do 1. februarja t. l. Upali smo, da bodo gospodje mojstri uvideli. Dne 29. januarja pa je organizacija prejela odgovor, v katerem mojstri pravijo, da se ne morejo pogajati, ker so sedanje razmere neprimerne za pogajanja itd. Nas ta odklonitev ni potrla, dasi kaj takega nismo pričakovali. Najmanj kar bi morali gospodje mojstri vedeti je, da so današnje razmere za nas pomočnike še mnogo hujše in neznosnejše kakor pa za nje. — V organizaciji je že vključenih nad 90 odstotkov vseh delavcev naše stroke. Z ozirom na odklonilni odgovor gospodov mojstrov pa bomo napeli vse moči, da bomo v naši organizaciji v najkrajšem času organizirani vsi do poslednjega. Vodili bomo boj do popolne zmage, kajti vsi smo si edini v tem, da tako ne more iti več dalje, ker smo že na robu propada. Posameznik ne pomeni v današnji dobi nič, zato se bomo z ljubeznijo oklenili svoje organizacije in tako z združenimi močmi končno tudi prišli do svojih socialnih pravic, ki se nam jih je doslej odrekalo. — Zaveden pomočnik.

Se vedno primanjkuje premoga. Kljub številnim opozorilom, se očividno ni ničesar ukrenilo, da bi naše mesto dobilo dovolj premoga, ki se ga zlasti letošnjo zimo mnogo več potrebuje, kakor druga leta. Ker v naši državi premoga ne primanjkuje, je naravnost nerazumljivo, zakaj se pusti, da ubožni sloji, ki si morejo le sproti nabavljati kurivo, prezebajo. Tudi v tem oziru bi bilo treba nekaj ukreniti v zaščito revnih konzumentov, zlasti pa onemogočiti, da bi trpela deca mraz no nepotrebnem. **Pojdi in stori tudi ti tako,** bi si lahko rekel vsak naš zaveden sodrug in sodružica, če prečita poročilo o obnem zboru »Krščanske zveze« v Mariboru. Ta »Krščanska ženska zveza« ima baje 1143 članic, 211 podpornih, 8 ustanovnih in 5 častnih članov, ter si je že tako opomogla, da si je kupila v Masarykovi ulici hišo s stavbiščem, vredno din 200.000. Posojila ima še izplačati samo 73.000 din. Pa tudi ta znesek jim ne dela skrbi, ker ga bodo baje marljive članice in podjetna uprava »Krščanske ženske zveze« z božjo pomočjo in pomočjo dobrotnikov že izvedle. — Ko bi bili člani in članice naših društev tudi tako agilni in zavedni, bi lahko imelo vsako naše društvo in organizacija najmanj parkrat toliko članov in članic, kot »Krščanska ženska zveza«.

Očistite brozgo na glavnem mostu. Južno vreme je zadnje dni povzročilo silno brozgo na glavnem mostu, ker niso pravočasno odstranili snega. Kdor le more, se te dni izogne poti čez glavni most, tisti tisoči pa, ki morajo preko, pa tvegajo, da jih bodo, ki brizga izpod koles avtomobilov oškropi od nog do glave. Mnogo pikrih opazk je padlo na račun tega neznosnega stanja zadnje dni. Obažamo pa, da je čisto en sam delavec zaposlen s čiščenjem, namesto da bi se pri tem delu zaposlilo večje število delavcev. Priporočamo policijskemu predstojništvu, da napravi red na državnem mestu, ker bi bilo mogoče v par urah odpraviti neznosno brozgo. Državni most naj bo prav tako očiščen brozge, kot morajo biti hodniki v mestu, dasi tam ni nobene nevarnosti, da bo kakšno vozilo koga obrizgalo z blatom.

CELJE

Pomoč jetičnim. V četrtek, dne 25. januarja je Krajevna protituberkulozna liga polagala svoj letni obračun. Iz poročil funkcionarjev je razvidno, da je liga tudi v preteklem letu marljivo delovala za svoj človekoljubni namen. Ze samo dopisovanje je zavzelo velik obseg. Upravni odbor je podelil 83tim prošnjikom podporo mesečno po 100 din ter 12tim po 50 din. Trem jetičnim bolnikom je liga prispevala za zdravljenje na Golniku dnevno po 20 din. Raznim zunanjim bolnikom je liga tudi prispevala za potne stroške do tukajšnjega protituberkuloznega dispanzerja, kjer so bili na preiskavi. Dispanzeriu je liga nabavila razna zdravila, da jih je revnim bolnikom oddajal brezplačno itd. V aprilu in maju t. l. je liga organizirala predavanja o jetiki za obrtno ter nadaljevalno trgovsko šolo. V počitniške kolonije je liga kakor vsako leto tudi preteklo poslala 11 otrok na Pohorje in 4 otroke na morje. Izredno veliko dela je upravni odbor imel z organizacijo protituberkuloznega tedna v preteklem letu. Uspeh tedna je razviden v finančnem uspehu, kateri je nadkrilil vse dosedanje. Priporočamo, da so najbolj siromašni kraji kakor so Liboje ter Dramlje največ prispevali. Blagajnik je poročal, da je bilo v preteklem poslovnem letu dohodkov din 67.392, izdatkov pa din 42.180, prebitok gre v fond za grajenje ter opremo oddelka za jetične bolnike v sklopu celjske bolnišnice. Pred leti je liga določila 100.000 din za opremo tega oddelka in naprosila Pansko upravo v Ljubljani, da ga začne v najkrajšem času graditi, da bi se tako odpravilo nedostatom pri zdravljenju jetičnih bolnikov v celiskem okrožju. Do danes ta pereča zadeva še ni rešena. dolžnost imenovane oblasti je, da v letošnji proračun vnese primeren znesek za zidavo zgornj omenjenega oddelka za tuberkulozne bolnike v Celju. Vsa poročila so bila odobrena soglasno. Pri volitvah je bil izvoljen dosedani odbor in par novih odbornikov. Liga za služi pohvalo za svoje delovanje.

LAŠKO

Dnevna reportaža.

Umrli so v laški okolici: dne 22. januarja v vasi Povčeno 73 letna Božena Neža, vdova po rudarju, 23. januarja v Rečici 76 letni prevzitar Starc Jože, v. Paradižnik, 26. januarja v Lakonsku 74 letni kmet Kolar Janez, v. Pirc, 30. januarja v Ložah 74 letni kmet (znani črni lovec nad 40 let) Rebov Miha, 31. januarja v Brstniku 78 letni kmet, žagar, mlinar, kovač in čebelar Lanca Miha, 1. februarja v Rečici 80 letni upokojeni rudar Knapič Jože, v. Cesar. **Novo pokopališče.** Dne 10. januarja je bil v Rečici pri novi cerkvi komisijonelni ogled stavbišča za tamkajšnje novo pokopališče — Stavbišče je daroval kmet Golouh Jože. **Modernizirana in povečana rečiška šola** ima sedaj sicer 3 razrede, a samo 2 učni moči. — Vsekakor je nujno potrebna še 1 učna moč na tej šoli.

V noči od sobote na nedeljo, dne 20. januarja je bilo vlomljeno v delikatesno trgovino Karla Loibnerja v Rimskih toplicah, ki je v zimskem času zaprta. Trgovina leži skrita med smrekami. To okolščino so izrabili vlomilci, ki so v bližnji kovačnici iztaknili kopačo, razbili z njo zadnja lesena vrata na polovico, nakar so iz lokalov odnesli večjo množico delikates (liker, konjak, konzerve) in precej perila v skupni vrednosti okrog 3000 din. Gospodar ima zavarovan samo inventar. Organi so bili takoj na delu in jih je sled vodila v Trbovlje. Zaenkrat so prijeli samo enega, dočim so drugemu na sledu. Bili so isti vlomilci kot zadnjič pri vlovu v trgovino Emilije Rozin in trafiko Prinčič. — Organi so našli na domu večjo množico cigaret, delikates, perila, nekaj likerja itd. Čudno je le to, da je Laško zadnje čase pravi eldorado vlomilcev.

Na prvi letošnji živinski sejem v januarju so kmetje pripeljali 78 glav živine

Zabave. V januarju in prve dni februarja so imeli naši malomeščani spet nekaj šumnih zabav, a brez pretepev zopet ni šlo. Tako so se pomenili ob vinskih kapljicih poslovozdje, šoferji, ključavničarji itd. Nekí Z. J. iz Rečice jo je precej izkupil od vojakov. Pri neki pojedini krapov je sfrčal iz lokala na sredo ceste neki veseljak. Drugje je zopet vrget nek gospodar ubogega živinskega gonjača na cesto samo zato, ker mu ni povrnil dolžnih borih 16 din. Nekoliko čudne metode si dovoljujejo tudi takozvani »vitezi« na desnem bregu Savinje. Nekateri izmed njih so hoteli napraviti zdražbo tudi v hotelu »Savinja«, a jih je uvidevni gospodar z drugimi kar hitro postavil na hladno. Dne 26. januarja popoldne je brezposelni trgovski pomočnik F. Š. iz Vrbja pri Zalcu popival v neki gostilni v Laškem. Kmalu je postal preglašen, da ga je gospodar z nekoliko preostro kretnjo spravil iz lokalov, da je š. padel in si zlomil levo nogo pod kolenom. V bolnico ga je odpremil trgovec Hedah. Končno je tudi pijan človek še vedno človek in obsojamo take metode. V teh resnih časih, ko na stotine revežev prezeba in strada, so vsa taka veseljačenja docela nepotrebna, pa tudi veseljak sami si usvrtarajo kaj žalostno moralno spričevalo. Imamo v Laškem gospode, ki si v teh resnih časih lahko privoščijo kar v eni noči za din 1300 šampanjca. Letoviščarji se čudijo, da je v tako malem kraju toliko pretepev. — Pravih zavednih delavcev ni nikdar med njimi, kar je dokaz, da socialna vzgoja res plemeniti človeka.

TISKOVNI SKLAD

Kranj: S. Bajd Drago din 28,75. Maribor: Mizarski pomočniki din 25. Prvo del. kol. društvo Pobrežje din 82. Močnik Amalija din 100. Ptuj: Gabriel din 10. Iskrena hvala! Posnemajte!

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Zanimivo mnenje o decentralizaciji SUZOR-a

Zastopniki delodajalcev proti decentralizaciji

»Industrijski Kurir« v Beogradu objavlja v prvi januarski številki zanimivo mnenje Marka Baura, generalnega tajnika zagrebške »Ind. komore«, ki ga je podal zagrebškemu uredniku »Novosti«. M. Bauer pravi v glavnem to-le:

»Osrednji urad za zavarovanje delavcev predstavlja problem, ki ga je treba reševati z največjo opreznostjo in obzirnostjo.

Nimam namena, da branim SUZOR iz razloga, ker sem imel čast in veliko dolžnost, da od njegovega početka sodelujem v njegovem ravnanju kot član, pozneje kot podpredsednik in predsednik ravnateljstva in nekaj časa kot komisar. Vem, da je bilo mnogo pritožb proti delovanju SUZOR-a. Vendar pa morajo vsi oni, ki to delo presojajo stvarno in objektivno, konstatirati, da SUZOR s svojim dosedanjim delom predstavlja pozitivno vrednoto za vso državo, zlasti pa še za področje današnje naše banovine. Resnica je, da je bil tudi SUZOR izpostavljen vsem slabim vplivom našega središča, ali enako je tudi resnica, da so vsi okoli SUZOR-a vodili stalni boj proti tem vplivom.

Za sedanjost in bodočnost je važno, da se delavsko zavarovanje obvaruje pred eksperimenti, ki morda odgovarjajo političnim tendencam, toda niso sigurno koristne ne za delavstvo in ne za delodajalce.

To ne pomeni, da naj se ta socialni problem rešava izven narodnopolitičnega problema, marveč nasprotno mislim, da se more tudi znotraj tega narodnopolitičnega problema ohraniti enotnost delavskega zavarovanja prav v interesu hrvaškega delavstva in hrvaških delodajalcev.

Po mojem mnenju — in to sem pojasnil vodilnim osebnostim hrvaškega narodnega gibanja — obstoja možnost, da se tudi vprašanje SUZOR-a reši tako, da se ohrani enotnost organizacije delavskega zavarovanja ter da se kljub tej enotnosti zagotovi v njem popolni

vpliv predstavnikov hrvaškega delavstva in hrvaških delodajalcev.

Nikakor ni prav, da se postavlja a priori zahteva, da se naj SUZOR ukine. Nasprotno, treba je objektivno in stvarno razpravljati o tem in pojasniti vse dobre in slabe strani SUZOR-a.

Končno ni dvoma, da se delavsko zavarovanje more tudi drugače organizirati ter da od SUZOR-a samega ni odvisen obstoj zavarovanja. Drugo pa je vsekakor možnost delovanja in stroškov take manjše zajednice. SUZOR je bil v stanju iz skupnih sredstev zavarovanja za nezgode, graditi sanatorije in zdravilišča ter zgraditi po celi državi vzorne ambulance za zdravljenje članov in obenem uradove stavbe. Vse to je bilo omogočeno le s temi sredstvi te velike skupnosti, in gotovo je, da se ne bi bil mogel izvršiti niti majhen del tega programa, če bi bilo že izpočetka naše delavsko zavarovanje organizirano na osnovi majhnih edinic, recimo v dveh, treh ali celo več nosilnih zavarovanj. In, če bi šlo sedaj po tej poti delitve SUZOR-a, bi novo ustanovljene edince komaj bile v stanju, da obdržijo, kar je bilo doslej ustanovljenega, in sem prepričan, da bi bilo izključeno, da ustanove kaj novega, razen takrat, če bi se prispevki znatno zvišali. V tem oziru je torej v interesu delavcev in delodajalcev, da se bremena socialnega zavarovanja, ki so že itak jako velika, ne povečajo še bolj, ker bi povečanje socialnih bremen privedlo do težkoč v gospodarstvu, vsako slabljenje našega gospodarstva pa mora imeti za posledico tudi oslabitev delavskega zavarovanja.

Beograjski in slovenski industrijski sodrugega mnenja kakor M. Bauer. Pristaši so delitve SUZOR-a, ker očitno niso vpoštevali momentov, ki jih je navedel Bauer kot praktičen sodelavec v zavarovanju. Manjja po decentralizaciji vsega, kar bi bilo tudi škodljivo, je nastala po politični sugestiji, ki je slepa.

SLADKI VRH

Zlati čas zdaj pride. Nas socialiste pokopavajo naši nasprotniki že mnogo let. Če ne pride nič drugega vmes, bo rdeča trdnjava sedaj padla, ako smemo verjeti pisanju njihovih glasila, kajti vsi znaki govore za to. Na njihovem obnem zboru, s katerim se strašno hvalijo, so prišli do prepričanja, da jim pri mezdah pogajanjih ne več treba, da bi nastopali skupaj z rdečimi. Sedaj veljavna kolektivna pogodba itak ne velja, ker so jo sklenili rdeči protivno določbam zakona. Razen tega nas gospodje tožijo pri predpostavljanih, da širimo prekučstvo in organiziramo divjo stavko. Delavcem pa pripovedujejo, da se za nje ne brigamo in da smo brezverci. — Kako sijajno je bil obiskani njihov občni zbor, vidimo po tem-le: v enem samem tednu so pridobili 28 novih članov. — Koliko so jih imeli pa že prej! — Na občni zbor jim je pa prišlo celih 16! Ta občni zbor jim je torej res moral vlti korajžo, zlasti pa tistemu, ki je preveč pogledal v kozarec in je potem menda trojno ali pa četvorno videl. — Delavstvo v naši tovarni se nahaja v mezdnem gibanju. Dne 8. decembra je predsednik obratnih zaupnikov sklical sejo, na kateri sta bila navzoča tudi dva nasprotnika. Na tej seji je bilo dogovorjeno vse podrobno radi meznega gibanja. Ko je prišel čas sestanka, so pa naši nasprotniki dobili od nekod drugačna navodila in so sodelovanje odpovedali. Ker pa vsled rastoče draginje delavstvo ni moglo več odlašati z mezdinim gibanjem, smo se rdeči morali sami odločiti, da ga izvedemo. Ako se niso hoteli blamirati, so morali seveda tudi nasprotniki priti s pripravi. Na prosto jim je dano, da tudi kolektivno pogodbo odpovedo. — Toda lansko leto decembra so se še bali, da bi je ne odpovedal delodajalec, sedaj pa naenkrat tak šnajd! Kar se tiče veljavnosti sedanje kolektivne pogodbe, moramo reči, da je bila sklenjena dne 28. oktobra 1938 v navzočnosti naših nasprotnikov. Zakaj se določbe § 219 in 220 ne izvajajo, naj povpraša pri tistih, ki imajo nalogo, da nadzirajo izvajanje zakonov, § 221 pa se izvaja. Nadalje povemo gospodom, da ne bomo več dolgo prenašali, da bi nas žigosali za komuniste, ampak jim bomo dali priliko, da bodo pred sodiščem dokazali svoje žalitve. — Kdo se v resnici bori za delavce pa povedo dejanja. Mi smo priborili delavstvu v tovarni za 25 odstotkov povišanja mezd in dopust od 3 do 10 dni na leto. Toda vse to za naše nasprotnike ni nič. — Glede vernosti se ne bomo prepirali z njimi, rečemo jim samo toliko, da gle-

de tega velja za nje tista zanimiva svetopisemska zgodba o farizeju in cestinarju. Mi smo ostali kar smo bili, naši nasprotniki pa so med tem že tolikokrat spremenili svojo barvo, da so prej podobni tisti živalici, ki ji pravimo kameleon, kot pa živim ljudem, saj so bili že pri nas, potem pri plavih in tudi Sokolom so se ponujali, ko jim je šlo za zaslužek. Predno so prišli v tovarno so obletali vse naše zaupnike in jih rotili, da naj posredujejo pri vodstvu radi njih sprejema v službo. Star pregovor pravi: Če pride berač na konja, palico vrže. Ampak nam se zdi, da je konj katerega so zajahali precej muhast in da bodo skoro ležali na tleh.

SELNICA OB DRAVI

Iz snežnih zametov je prišel po »Politiko«. Včasih imamo v našem uredništvu tudi v teh dneh svetle praznike, ko doživimo lepo zadoščenje za naše delo. Tako je bilo tudi ta teden, ko je prišel z zasnežene Janzeve gore nad Selnico ob Dravi, torej že tik ob meji, reven lesni delavec in začel pripovedovati, da mu je nek drug delavec kazal »Delavsko Politiko« in mu jo priporočal. Ko sta v skromni koči, ki je bila okrog in okrog zadelana od visokega snega, prebirala ta delavski časopis, se je tudi njemu takoj tako priljubil, da se je še isto jutro na vse zgodaj peš odpravil v Maribor, pri-

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obih spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000.— in

za otroka mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000.— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Misli in zrna

Menda je našemu narodu že »prirojeno«, da svoje napake opažamo pozno, največkrat prepozno. In še takrat, ko jih spoznamo in priznamo, se na vse načine otepmo, da bi zavzeli napram njim odločno stališče. Čas hiti, dogodki nas dohitvajo, prehitvajo, to kar smo včeraj komaj slutili, postaja resničnost, žalostna, pekoča resnica. In stojimo nezavedni, boječi, nevedoč kaj storiti, kam naj se obrnemo, na katero stran naj gremo.

Omahuje, kolebamo, čakamo... Čakamo, da nas bo zadel udarec v obraz. In ne bomo se uprli, ne; ponizno bomo upognili hrbet in vzdihnili: »Božja volja naj se zgodi!« »Usoda!« Da, izgleda, da je za nas še to preveč. Slišimo očitke, naj se ne imenujemo hlapce. Ali si naj mar prikrivamo ta naš greh?

Nerazumljivo je delo nekaterih, ki hočejo ljudem dobro, a jih omejujejo v snovanju vsega dobrega, duhovni svobodi.

Če človek opazuje, gleda okrog sebe, se z začudenjem vprašuje: ali se res še ni človeštvo v tem dolgem razdobju razvoja, razvilo tako, da bi bilo sposobno za svobodo? Krona stvarstva smo, svobodo pozna žival v gozdu.

šel v našo upravo in položil na mizo kovača z naročilom, da naj mu začnemo »Delavsko Politiko« takoj pošiljati.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Zopet kršijo socialno zakonodajo! Tukajšnji granitlom, last A. in Ernesta Ehrlicha je ustavil črkatovanje za nedoločen čas. Delavstvo je bilo brez zakonite odpovedi odpuščeno, oz. poslano na brezplačni dopust. Tudi dela v kakšnem drugem podjetju ne morejo ti delavci dobiti, ker so še vsi brez predpisanih poslovnih knjižic, katere ima kamolomsko podjetje in so torej primorani brez dela počivati ter čakati, kdaj jih podjetje zopet pokliče na delo. Ta kršitev zakona s strani tega podjetja ni prva in edina. Splošno je znano, da to podjetje ne upošteva socialne zakonodaje kakor tudi ne §§ 219, 220 in 221 obrtnega zakona in bi bil skrajni čas to podjetje naučiti, da so ti zakoni tudi zanj obvezni. Delavstvo pa se kljub takemu postopanju podjetja še vedno ni izpametovalo in mu je skupnost in strokovna organizacija španska vas. Delavstvo naj ve, če si samo noče pomagati in ščititi svojih pravic, da mu potem nihče ne more pomagati in bi bil tudi za delavstvo skrajni čas, da sprejema. — Eden, ki hoče delavcem dobro.

Iz Slovaške

Obisk Slovačka v Beogradu. Slovaški poslanec, bivši generalni tajnik Hlinkove stranke monsior Machaček poroča v »Čsl. Boju«, da je ob priliki svoje emigracije iz Slovaške v Francijo med potom prenočeval v Beogradu ter ob tej priliki obiskal tudi svoje znanee iz prejšnjih časov, kot dr. Kreka in dr. Kotošca ter jima razložil razmere na Slovaškem in svoje stališče napram sedanjemu položaju. Poslanec Machaček pravi, da so bili in so Slovaki sicer vedno za svojo avtonomijo, toda v duhu svojega vodje, umrlega patra Hlinke, to je v okvirju Češkoslovaške republike. Zato je monsior Machaček v Parizu takoj stopil v stik s češkim emigrantom, monsiorom dr. Šramkom, bivšim predsednikom češke katoliške ljudske stranke, s katerim bo odslej sodeloval za uresničitev skupnih idealov.

Delavski pravni svetovalec

Rudarska pokojnina (Senovo)

Vprašanje: Zaposlen sem bil pri rudniku kot kopač 20 let. Ker sem že dopolnil 55 let starosti, mi po mojem mnenju pripada ne glede na onemoglost pokojnina po §-u 107, odst. 4 pravil bratovske skladnice. Vložil sem radi tega tudi prošnjo za upokojeitev pri bratovski skladnici, ki sem ji plačeval vsa zadnja leta, ko sem bil brezposeln, priznavalno. Bratovska skladnica pa moje prošnje še do danes ni rešila, pač pa mi je na zadevno ustno vprašanje izjavila, da moja prošnja sploh ni utemeljena. Ali je temu res tako?

Odgovor: Po §-u 107, odst. 4 pravil imajo predelavci, kopači in strelni mojstri res pravico do pokojnine, ko dosežejo starost 55 let, vendar morajo izpolniti tudi nadaljnji pogoji, da imajo že 35 let vstevnega polnopravnega članstva. Le ob teh pogojih je mogoče doseči pokojnino brez dokazane onemoglosti. Ker pa Vi očitno še nimate 35 let polnopravnega članstva, boste mogli biti upokojeni le, če dokažete onemoglost v smislu pravil.

Podpora od države (Selnica)

Vprašanje: Moj mož je umrl na posledicah bolezni, katero je dobil za časa orožnih

Ali je res tako težko dati človeku svobodo? Čemu toliko konferenc in posvetovanj?

To je tako preprosto: dati človeku svobodo, ki pritiče njegovemu dostojanstvu.

Kdor pravi, da je to težko, je proti njej.

Narod!

Koliko slavošpevov in navdušenja za to besedo, koliko tragike, grozotnosti, umorov in zločinov, in vendar gre vse komaj opazno mimo nas, kot nekaj samo ob sebi umevnega. Narod! Da!

Toda čemu vse ne služi kot pretveza beseda narod in narodnost ali naroden interes!

Ali je več vredno eno ali sto življenj? Zaradi enega poginejo tisočeri.

Narodna zavest našega naroda? Kakršno drevo, takšen sad.

Na prelomu stojimo... V odločilnem trenutku boja med »konservativno« demokracijo in »modernim« fašizmom.

Mladina! Veseli se, rajaj! Ne pozabi na resno, trezno delo! In ne pozabi, da smo ljudje! Beha.

Iz Češke

Novi ministri po vzporednem Nemčije. Praški kstli razlagajo imenovanje novih dveh ministrov v vlado Protektorata s tem, da je sedaj Praga tudi v tem pogledu sledila vzoru Nemčije s tem, da sta prišla v vlado grof Bubna-Sitič in dr. Kratochvil, dva iz vrst mladine, ki se doslej ni mogla uveljaviti v javnem življenju in oba brez politične preteklosti. Imenovanje plemiča v vlado pa je baje dokaz, da lahko sedaj tudi v Pragi dosežejo najvišja mesta ljudje, naj si bodo iz revne ali plemiške rodbine.

Zaprte šole. Vlada Protektorata je odredila, da se podaljšajo na vseh osnovnih, srednjih in strokovnih šolah semestralne počitnice do 18. februarja. Ker so visoke šole itak že zaprte za 3 leta, počiva sedaj ves šolski poduk v ozemlju Protektorata Češke in Morave. Češki radio skuša zaposlovati šolsko mladino s tem, da ima vsak dan na programu podučne in zabavne snovi za šolsko mladino.

5 mesecev za sovražno kritiko rajha. Iz Litoměřice (Leitmeritz) javljajo češki listi pod DNB: Pripadnik češkega naroda Miroslav Straus ni mogel dalje časa dobiti dela v Pragi in je prišel nato na Sudetsko ozemlje. Najprej ga je iz smiljenja sprejel na delo neki brivec v občini Retenice (Settetz) pri Teplicah (Teplitz). — Moister pa je kmalu spoznal, da je 22 letni mladenič fanatičen pristaša starega režima Beneške republike in ga je čisto opominjal, naj trenha s svojimi političnimi govori z gosti. Straus pa se za te opomine ni zmenil. Po govoru Führerja z dne 1. septembra 1939 je Straus ob navzočnosti ostalih uslužbencev sovražno in neugodno kritiziral vsebino führerjevega govora in pakt, ki ga je führer sklenil z Rusijo. Tudi naslednjega dne je Straus enako neresnično in hujskajoče govoril napram nekemu gostu v brivnici o gospodarsko-političnih ukrepih nemške vlade. Radi tega je bil Straus ovađen. Pred posebnim sodiščem pri višem deželnem sodišču v Litoměřicah (Leitmeritz) je bil Straus obsojen na 5 mesecev ječe in plačilo stroškov.

Jubilej italijanske fašistične milice. V Italiji so te dni proslavljali 17 letnico fašistične milice.

MALI OGLASI

9, 11, 13, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 26, 28, 30 itd. otroški Predpasniki ženski lastna manipulacija vedno novi kroji največja izbira Magdalenska oblačilnica A. Kumperžak, Maribor (Palača dr. Sedaj) Valvazorjeva — Dvořakova ulica — (amer Frankopanova ul.) Moške, ženske obleke po meri. Krojač v hiši.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra izdelava.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Adol Jelen v Mariboru. — Tiska Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavnik Viktor Eržen v Mariboru.